

იუმორისგ. ჟურნალი

აშუაპის პათოლოგია

№ 40

სოფლისკენი

ვინა ვარ?

სულსა მხდელი
სიკვდილის ცელი
მიპყრია ხელში;

და მხიარული
ნელ-მთარული
მივალ სოფელში.

ხალხის საწყალის,
ილაღ-მართალის,
ვარ მე სტუმარი...

მან უნდა იდოს
მან უნდა ზოდოს
წამების ჯვარი!

არ მიყვარს კაცი,
(არცა დიაცი)

ბელ-კაყოფილი,
მე მიყვარს მხოლოდ
და საბოლოოდ
ბედით დასჯილი.

იკითხავე ვინ ვარ,
რისთვის დავდივარ
მიუწვეველი?

მე ვარ წყვეული,
ჩონჩხათ ქცეული
და უღობიველი,

შავი სიკვდილი,
სიმშობლის შვილი
დაუნდობელი.

გ ა შ ა

ვაშა სინათლეს, მის სხივებს
სიკაცხლის მომნიჭებელსა,
ყინვა-სიცივის დამოთურგნელს,
წყველიადის გამოქარბელსა!

—
ვაშა მას, ვინც რომ იმისკენ
შილტვის, მიეშურება,
თავს სწირავს იმის გულისთვის,
ერთგულათ ემსახურება!

წ. ჩაბურხაძე.

~~~~~
* *
(5. ნეკრასოვიდან)

როს ბნელ ქუჩაზე ღამით მომქმის
ქარის ხმა, სიმწრის ამოძახლი, —
ოპ, მეგობარო, უსახლ-უკარო,
თვალწინ მიდგება შენი აჩრდილი!
ერთათ შეგზდიღვართ პატარაობით, —
შვე მოგონებამ დასერა გული, —
შენ მამა გყავდა, კაცი ბოროტი,
ქმარსაც გაყვეი სხვის მოყვარული.
მბრადის გიგმა შენ წარგეტყა
ვით ქარიშხალმა სუსტი ფილოლი,
შენ მას გაეჭექ და მე წამოამყე,
მბრად მტირალი, სულით ობოლი...

ხომ გახსოვს ის დრო, შიმშილ-წყურვილში
დღე-ღამეები რომ გადიოდა,
ცივს, ნესტიანსა ჩვენსა ოთახში
სუნთქვისგან ორთქლი რომ აღიოდა.
ხომ გახსოვს მილის ხმა სევდიანი,
წვიმის შხაპუნი, მკრთალი კანდელი?
ტიროდა შვილი სიცივისაგან,
შენ კი მას სუნთქვით გაუთხე ხელი.
მაგრამ ის მაინც ვერ ისვენებდა,
ღამე ტირილით მან გაატარა —
და განთიადზე, დილის რიერაზე
გარდაიცვალა შენი პატარა...
საბრალო! ნუ დერი მწუხარების ცრემლს,
ხვალ ისევ ტბილათ, ისევე ღრმათა
ჩვენ ორივენი დავიძინებთ და
დაგვასვენებენ აქ მეზობლათა...

ერთ ბნელ კუთხეში კამწიანი,
მახსოვს, იდექი გაფითრებული,
გულში იკლავდი იღუმალ ზარსა,
თითქოს ცხოვრებას ვამკლავებულო...
ვით საქორწინეთ გამოწყობილი,
ოდეს შევიქმნა სალაშო ყამი,
საღდაც წახვედი და მოუტანე

შვილსა კუბო და მამას ვახშამი.
მწუვე შეშშილი ჩვენ მოვიცალით,
შემდეგ შევმოსეთ ძვირფასი შვილი, —
და შავს კუბოში ის ჩავასვენებო.
საღდაცსაწავლოთ გამოწყობილი.
რამ გამოგვიხსნა? ნუ თუ შემთხვევამ?
შენ ღუმლი, მეცა-გულამოსკენილი!...

—
სადა ხარ ახლა? ნუ თუ სამარე
და ლოდი ფეარავს შენ იტომილი,
მოგწყვიტა ბრძოლამ შვე ცხოვრებასთან
და წერა ახლა გარდაუვლი?
ვინ-ღა დავიხსნის? შვე სამარეში
განსვენებული ვით-ღა აღსდგება, —
მხოლოდ იმის გულში იღვიძებს წყველა —
და უიმედოთ ისევ ჩავეტება!

იასამანი,

ქუთაისის ამბები.

უფასო სავალდებულო განათლება. ქუთ.
რეალური სასწავლებლის პედაგოგურ სამქოს, რო-
გორც შევიტყუეთ, უკვე პრაქტიკული ნაბიჯი გა-
დღედამს უფასო განათლების პრინციპის განხორცი-
ლებისსაყვ. ამ პედაგოგურ სამქოს დაუდგენია მო-
მავალი ეკენისთვიდან სასწავლო გადასახდი ხუთი
თუნის (50 მ.) მაგიერ, შვიდი თუმანი (70 მ.) გა-
ხადოს დადგენილება მიღებულია თითქმის ერთხმათ,
რადგან თავი შეუკავებია კაც-ნახევარს. იმედია, ის-
ტორია ავი დაივიწყებს ქუთ. რეალური სასწავლებ-
ლის პედაგოგების „მოღვაწეობას“ სახალხო განათ-
ლების ასპარეზეზე.

ახირებული უჯრის ფუტკრები. ივლისის პი-
რველ რიცხვებში ქუთაისში გაიხსნა იმერეთის სა-
მღვდლობის კრება. კრების უმთავრესი განსახილ-
ველი საგანი შემდეგი იყო: ამ რამოდენიმე წლის
წინათ, ერთ-ერთ მორიგ კრებაზე იმერეთის სამღვდ-
ლოებას ნდობით აღუქურავს სამი ხუცესი (შორაპ.
მაზრ. მსტოვარ.) წერეთელი იაკობაშვილი და
ჯ—ამე.

— სამღვდლოებას მათთვის გადაუცია ათასი
ვერცხლის ქანქარი და უთხოვია: „რომ გაძევალ-ტყა-
ვებულ ხალხს ტვირთი შეგუმსუბუქოთ, საქიროთ
ვცანით თაფლის სანთელი გაიაფებული იქნას. (თქვე
დალოცივობის ბარემ უფასოა დაურიგეთ თუ ასეა).
ვინაიდან თქვენ სამი ხუცესი მთა გორიან მრეველში
სცხოვრობთ, ასეთ ადგალას კი ფუტკარი ძალიან
ვარგობს, მიიღეთ ეს ათასი ქანქარი, ფუტკარი გა-
აშენეთ, თაფლი გააკეთეთ და ღვინოსა და კაცის სა-
სიამოვნო სამქე მოიმოქმედეთო. ე. ი. სანთელი იავ
ფასში გავავიდეთო.“ ხუცესს ქანქარი (ათასი) მი-

ულიათ. მას შემდეგ რამოდენიმე წელიწადი გასულა და სამღვდლოება მხოლოდ ახლა გავაქადინებდა და შევკითხა: „მამანო, რას იქნა ჩვენი ბუნებო?“ მამებმა ასეთი შეკითხვა კიდევაც იუკადრისეს და კრებას საყვედურით მიმართეს: „ნუ თუ აქამდე ვერ გავიგო, რომ ქალის მთაში (სახეგრეში) ახირებულ გიშის ფუტკრები გამორვდნენ და უკანასკნელ დროს. ამ ახირებულმა ბუზებმა როგორც კი იგრძენეს ღეთის მაგიერ, აღმიანის გაუმძღარი მუცლის გასაბერავეთ გვსურდა მათი მოშინაურება, სოფელში ასვლისთანავე გარს შემოგვცხვენ, ფულეში მოგვტაცეს და ისევ თავიანთ ბინებზე მიიმაღენო.“ (სამღვდლოება პოეზიის ისახამს. ხმა ისიძი: სწორეთ სასწაულია, მამაო, სასწაულია!) მათ შხამიან ისრებს თავი ძლიეს დაეხსენეთ და თქვენ ახლა ანგარიშს გვეკითხებით?“ დაამთავრეს მამებმა. სანმანიანს წინადადება შეაქვს: „დაუკანმოღივ „ბორჩელუ“ კენას კომისია მოიკიპოკიო მამებიდან, გაეგზვნოს სპირილონ მათარაძეს და ეთხოვოს, როგორც გამოცდილ მეფუტკრეს, გამოარკვიოს რა გუთრის ფუტკრებთან ქონია“ საქმე სახეგრელ მღვდლებს: მანამდე კი იმერეთის სამღვდლოებას დაუღრდეს ნახევრის ფასათ „შინაური საქმეების“ ნომრები, რომ იკიპოკიით თავი შეიქციონ.“ კრებამ წინადადება მიიღო.

დიდიმი-კლუბის მოღვაწე. ქუთაისის ვაქართა კლუბს ამ უკანასკნელ დროს თურმე საოცარი სენი დასწემებია; დღე არ გავივლიდა, რომ უფულობიდან გულ-დაოსებულ ვაქრებს „ტაბლო“ არ ეთამაშათ. „ტაბლოს“ თამაში კი წესდებით აკრძალული ყოფილა. დიდიმს, როგორც კლუბის უმთავრეს მოღვაწეს, რამოდენჯერმე გაუფრთხილებია მთამაშენი, თავი დაენებებიათ „ტაბლოს“ თამაშისათვის. დიდიმისათვის ყური არვის უთხოვებია: მაშინ დიდიმი „გაკუქებულა“ და ღღინიშანული ხერხისათვის მიუშართავს. პოლიციელები დაუკანებლივ შესულან კლუბში და წესიერება აღუდგენიათ. კლუბის წევრების კრებას მოუსურვებია დიდიმის კლუბიდან გაძევება. კრებას კალისტრატეც დასწრობია. დიდიმის კლუბისათვის თავდადებულება მას კრებისათვის სასეგებით დაუხასიათებია და წინადადება მოუკია დამსწრეთათვის ბოლიში მოგზადათ დიდიმის წინაშე. კრებას კალისტრატეს „რუჩის“ შემდეგ თავის გენზრახვა უარ-უყვია, დიდიმისათვის ბოლიში მოუხდევინებია კრების წინაშე და ამით დაკმაყოფილებულს. კიდევ კარგი, რომ ბოლოს მიანც მიმხედარა თავის შეცდომას კრება და ისეთი კლუბისტრი, როგორც დიდიმი, წვერობიდან არ გამოუროცხავს...

ღირსეული ჯილდო. იმერეთის სამღვდლო-

ებამ სანმანიანს იკიპოკიის წერისათვის და „შინაური საქმეების“ გამოსაცემათ გადაუწყვიტა 4,000 ქანქარი. ამ მამაცხონებულებს დავიწყებით ქართული ანდაზა: ბავშვი რომ შიშილით კვდებოდეს ტაბლას კარში რა უნდაო. ზემ იაღინწული ფული სემნარის ფონდს შეადგენდა და სამართლიანათ რომ გასჯილიყო სამღვდლოება, სულიერათ დამშულ შეილგისათვის უნდა დაენიშნათ, რომელთაც წელს სასულიერო სასწავლებელი დაამთავრეს და თფილისის სემნარია კი უსადსრობის გამო მათ არ ღებულობს. ეტყობა იმერეთის სამღვდლოების იტიბოქია ემჯობინება შეიღედის განათლებას.

საკამები პრემიათ. იმერეთის სამღვდლოებაზე თავის მორიგ კრებაზე იმავე სანმანიანს „სულის უკვადების დამამტკიცებელ ფაქტების“ რუსული წიგნებიდან გადმოიმაქნისთვის პრემიათ დაუნიშნასი პარტასასულიერო სასწავლებლის ქონებიდან. როგორც ხედავთ სამღვდლოებას ღირსეულათ დაუჯილდოვებია „შინაური საქმეების“ უსაქმო მესაქურთხე.

* * *

დღე, ვარდი დაქენეს, ვარდი კოკობი მწვანე წალკოტში გადაფუქენილი, ჩაქენეს უდროვით და თან წაილოს სიმშენიერე, ნეტარი ტკილი...
 კოკობთან ერთად მდლოც გადახმეს, მიდგეს სიცოცხლე ცივ-ბნელ საბარს და გლოვის ზარი კისისის ნაცვლად ცამ ჩამოსძახოს ძირს არე მარეს!..
 სინათლის აღვილს ბნელი გაშვედეს, ბულბულის ნაცვლად ჩხაოდეს ყვავი, კემშარტება უფსკრულს შთანთქოს, ტბბტს დამჯდარიცოს ბოროტი მწვავი! დღე, იქ სამსალა ჰქუბდეს, ჩქეფავდეს, სადაც ნეტარი უზვად დიოდა, ბნელეთის კალთა გადმოფეფაროს, სით მზე ბრწყინვალე ამოდიოდა!..

დაკრავს საათი და ბნელ მიდამოს კვლავ ელვა სწრაფად თავს გადაურბენს, ახარებს მთა ბარს, რომ მალე დასქექს, თან ჩაიციენებს, ჩაკოცნის, უკენს...
 უკენს, რომ ძილმა აღარ დაძლიოს, არ მოიხაროს ბედის წინ ქელი და თავის თვალით იხილოს ელვა ქექვა-ქუხილის წინა მორბედი...
 გ. მაღაქაშვილი.

სხვა ჰპოვე „ჩანგი“ საამო
 აჰყვი ბედის-წერესა
 „გული წაიღეს ჰანგებმა“
 მისას შეეტკებე ჟღერასა.
 ვერა-რა შეჰკვეცს ტკილ-ხმოვან
 გრძობისა წარმტაც ჰანგებსა,
 მარგალიტისა მარცვლებათ
 „სიმებზე“ წამონაგებსა.
 გულში ჩაიკარ ძვირ-ფასი
 და ააქნესე მწარეთა,
 არ შეთრთოლდნა კეთილი
 შეებო რაგინდ მდარეთა.
 „გველისა“ ნაცვლათ ახალზე
 ოქროს გიბია სიმები...
 სივდა-ნაღველთა გამჭრობი
 ქანქართა გასაწვიმები.
 დაზედაც, ჩაეკონები
 მეგობარს გულის ძვერითა,
 ვერ ძლება ხარბი ბუნება
 ახალი „ჩანგის“ ჟღერიითა.
 ძველ-მეგობართა ნაკბენი
 დანაკოდ-ნაიარები,
 ახალი „ჩანგით“ „მას აქეთ
 მათგან შორს დიარები.“

ეშმაკი,

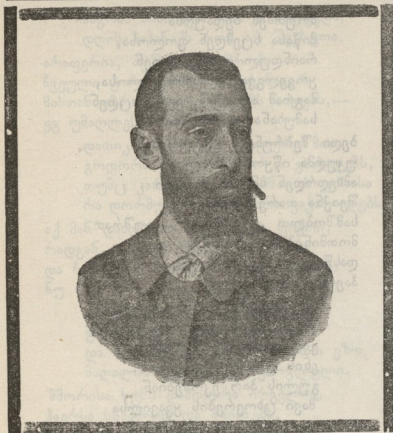
გ ვ ე ლ ე ბ ს *

ჩანგი აულერა, ალდერა,
 გული წაიღეს ჰანგებმა,
 ვერ შეუწყვიტეს ხმა ტკილი
 მას წამოშლილმა დარდებმა!
 ვერ შეაყენა გრივალმაც,
 ბრძოლაში გამოწრთობილი,
 მღეროდა ჩანგი ჩემს მუხლზე,
 ჩემი სატრფო და ძმობილი!
 მაგრამ უეტკრივ სიმები
 შედგნენ, შეთრთოლდნენ მწარეთა,
 ესთკვი: იქნებ ტლანკათ შევებე,
 ხელი ჩამოვკარ მდარეთა!
 დაზედუე გველებს, სიმებზე
 გაქიმულივდნენ მწყრივთა,
 თავი ჩემს მკერდზე მოეყრათ,
 ისარს მიბნეოდნენ ცივთა!
 დაზედუე, ვიცან ერუგული
 მეგობარ-ამხანაგები,
 მას აქეთ ჩემის ჩანგითა
 მათგან შორს დავიარები.

ი. ევლაშვილი.

* ამოღებულია გაზ. „ამირნიდან“.

† ილია ლუპას ძე ბახბაძე.

ამ რვა წლის წინათ, (1900 წ. 13 ივლისს) ქ. სოხუმში გარდაიცვალა ახალგაზრდა პუბლიცისტი ილია ბახბაძე (ხონელი). ეს სამწუხარო ანბავი ელვის სისწრაფით მოედო მასწინდელ შეგნებულ-მოახრე ქართველობას და როგორც მისლოდნელი იყო, ოღონდ მწუხარება გამოიწვია.

ისეთი ენერგიული, გატაცებული, უანგარო და ნიჭიერი წევრის დაკარგვა მდიდარი მწერლობისათვისაც საგრძნობელი და საგალოლო იქნებოდა, თორღ ჩვენი ღარიბი და უფერული ლიტერატურისათვის ილია ხონელის დაკარგვა, სწორედ ღვთის რისხვა იყო. ეს ის დრო გახლდათ, როცა ჩვენი მწერლობის პატროსანმა და გაბედულმა ახალგაზრდებმა კრიტიკის შუქი შეიტანეს „იმამ-შვილურ“ პრინციპებზე დამყარებულ სასოზლო ლიტერატურის უკვე მოძველებულ ბურჯათ მოქმედებაში. ილია ხონელიც ერთი ამ ახალგაზრდა მწერალ-პუბლიცისტთაგანი იყო და მთელი თავისი ხან მოკლე სიცოცხლე ამ უთანასწორო ბრძოლაში დალია...

„და მეგრე რა მალე! სწერდა ვახეთი აველი“). სულ 10—15 წლის განმავლობაში მან ცოცხალად და უკვდავად მთელი თავისი ენერჯია! მისი ნერვები მეტად მგრძობიარე, მისი რწმენა მეტად ღრმა და შეურყეველია, კომპრომისები მთავის არ არსებობდა და როცა წერდა, წერდა მთელი თავისი არსებით, თავისი სულსა და გულს შიგ აქსოვდა. მას ვერ აღეხა დაღვენილი ჩვენი ფუტავტორთა, კერძოდ მწერებრება და ამხედრდებოდა რა ვისე წინააღმდეგე, ამხედრდებოდა ისეთი ასაკით სარკაზმით, რომ ვერაუხუნელი გვიღობდა ტანში, მისი პირდაპირობა, მკრელო, სუსხიანი ენა, ლიტერატურული სიფაქიხე,—აი რა მიზალადგა მტერსაც და მოყვარულსაც.

ამ უკომპრომისობისა და ლიტერატურული სიფაქიხის გამო იყო, რომ ახალგაზრდა ნიჭიერი მწერალი ხან ერთ რადაქმნის შეთავაზებას თავს, ხან მეორეს და საკუთარ ორგანოზე ორენებობაში კი დალია სული. 1884 წელს ის ილია ქაქავაძისეულ ივერიაში* თანამშრომლობდა. მაგრამ ნიჭიერი

და ფაქიზი მწერლისათვის შეუძლებელი იყო იმ მოწამილულ ატოსფერაში ცხოვრება და იმ ლაქათათა წრეში მუშაობა, რომელსაც „ივერიის“ რედაქცია წარმოადგენდა*. მაგრამ შეცდომა მალე გამოიკვია.

„ბენია—ცეცხლს ის დარჩება დაუდავგი, ვისაცა თქვეთან, თუნდ ვით დღე დავეთნება, მარტლენ პარს ჩოსუნქაქს და იმისგანაც სალი შერჩება საზარფოთ კუვა ვონება**).

მიახალა იმედ-გატრეულებმა ხონელმა ივერიის გამგეს და სამუდამოთ განშორდა „მოწამილულ რედაქციას“.

როგორც ზევით აღვნიშნეთ სულ რამოდენიმე წლის განმავლობაში მან (ილია ხონელმა) მოიარა თითქმის ყველა ადგილობრივი რუსულ-ქართული ჟურნალ-გაზეთები. მუშაობდა „კავკასში“, „ახალი-მიზხ.“, თფ. ფურ.“, „მოამბეში“. ვერსად ის თავს თავისუფლად ვერ გრძნობდა და მუდამ ეამს საკუთარი ვახეთის დაარსების სურვილს ატარებდა გულში.

ილია ხონელს ხშირათ ჰქონია შემთხვევა ჩინოვნიკის ქურქში გახვეულიყო და თვით ალგას ჩამუდებოდა, მაგრამ ამგვარ პატივის-ცემაზე ის მუდამ უარს ამბობდა, რადგან ქურნაღისტის მიუღვამელი სიტყვის ის ფულზე და კეთილ-ცხოვრებაზე ვერ გასცვლიდა. მას მთელი თავისი არსებით სძაგდა და ეჩხლებოდა ის ჯგუფი „მოღვაწეთა“ რომლებიც წერებულესათი მოებენ სხვა და სხვა ფინანსიურ დაწესებულებებს და თავის „მოღვაწეთა“ თვით ადგილითა შერჩენის პოლიტიკას დაუქვემდებარეს.

„თავისი რწმენის სრული სიმტკიცე და დამოუკიდებლობა ილია ხონელმა ანა ვრთობდა და ორჯერ ანგნა სხვაგვადგებას. პირველათ, რაცა გამწეებულა იყო ბრძოლა ჰაქავაძისა და მარტლენ პარტიათა შორის, როცა ქართველი ინტელეგენცია ზნობრივ—გონებრივ იმწიფის ვახამებს იჭრდა და ასე საპარტახნოთ ჩაიჭრა, როცა ჯერ კიდევ ცოცხალი ნაშთი პატონ ყმობით ვაქვითოთ თავდა-ახანურათ, როცა თითქმის მთელი ჯგუფი მერწყვე—მომდგარ ქუთათურ ინტელეგენცისა სასოვით თვალთ შესცქერვდა ჰაქავაძის დრამას და ბანჯის თოღლ ავტოლებს, ილია ხონელი არ მიველია გამარჯვებულთ ბანჯას და გაბედულათ ჩაღვა პარტიოსან გამარჯვებულთ ახალგაზრდათა რანში**).

მეორეთ, როცა ქართველი საზოგადოების ბურჯები ფეს ქვეშ ეგებოდენ ცნობად რუს შოვინიისტს, ვისკენ ის მოლოდა და მხოლოდ სომხების მოძულეობისათვის, როცა მისი გესლიანი ერთი გაბრუებულნი მეგლისების უმარბოდენ და ეველირიქით* აქართვლებდენ იმის გვარს, ილია ხონელი ზიზლით უქტარიდა ამ სამარტახნო ლაქუს და ველოჩკას. „კავკასში“ მუშაობაზე გადართილ უარსაც ხადებდა.

ასეთ განუწყვეტელ ბრძოლაში და გაკირვებაში გაატარა მან მთელი ხუთმეტი წლის მოღვაწეობა და უღრმოვითა განუტევეა სული. დღეს, 20 ივლისს შესრულდა რვა წელიწადი, რაც ეს მოწამე ქართული მწერლობისა მიწას მიბარებს დაბა ხონში. ქართველი მეოთხელი პატარის-ცემით მოგონებს უღროთ დაკარგულ პატიოსან მუშაკს და ჯეროვან პატიეს სცემს მის სხოვანს.

*) დ. კეხელი. **) დ. კეხელი.

მესტვირული.

მოგმართავ სტვირსა ქამანას,
 და მივეცემ ჩემ თავს ნებასა,
 მათრახის კუდით შევეგოა
 ქუთათურ „ზუბრთა“ კრებასა,
 რომელნიც კველად დაადგენ
 ძველ მამა-პაპათ მსენებასა
 და ქარის მოქროლებაზე
 შესცვლიან გემოვნებასა.

სულ სამი წელი არ არის.
 რაც ქარნი სხვა მხრით ბერავდენ
 სამშობლო ქვეყნის „ზუბრებიც“
 „ერთობის“ პანზე მღერავდენ;
 ქურქისა შავის სანაცვლოთ
 წითელსა შეიკრავდენ
 წოდების გაუქმებაზე
 ჩლიქებსაც მოგიწერავდენ.

ძნელათ აღნუსხავს კალამი
 იმ დროთა მონაგონებსა,
 რა რიგათ ეფიკებოდენ
 „ზუბრები“ ძველსა მონებსა,
 გმობდენ წინაპართ სიკეთელს,
 აროდენ მოსაწონებსა,
 ცოდვებს საჯაროთ ამხელდენ
 სასჯელთა მოსაფონებსა.

„საერთო“ მტერთან საბრძოლოთ
 ილესდენ რქათა ბოლოსა

მოუთმენ ბედაურსა
 მიწასა სცემდენ ფოლოსა,
 რაინდულ ელეწებოდენ
 ყოველგვარ დასაბრკოლოსა,
 მაგრამ არ იქნა, ვერ ასდენ
 სამუხანათო ბოლოსა.

ბელი შებრუნდა! ცხოვრებაში
 უკულმა იწყო ტრიალი,
 ამხედრდენ ბნული ძალები
 შეიქნა თარე მწრიალი,
 სამშობლო „ზუბრთაც“ დაუშაბათ
 მოთმინებისა ფიალი,
 დასწიხლეს ფიცის ფურცელი
 ჰაერში ანაფრიალი.

ხმა შეუერთეს, შეუტყებეს,
 შორეულ მოძმეთ ბლავილსა
 ველარ მალავენ სიამეს,
 ნისი უზომო ქავილსა...
 გულის პირ ეკონებიან
 შავი ცხოვრების ყვაილსა
 და კრულით იხსნიებენ
 „ერთობის“ ღდეგს განვილილსა

კვლავ ბრძოლად გმზადებიან,
 მაგრამ „შინაურ მტრებთანა“
 შენამტკიც-შენაფიკებსა
 შარშანდელ „მეგობრებთანა“...
 შავი დაღები დაუკრავთ
 ურცხვად გალესილ რქებთანა.
 და კავშირს განამზადებენ
 წვერ-ცამეტ-ცანცარ მძებთანა.

„პარის ტყეში“ შემოკრბა
 პირველათ მათი რაზმები
 ძველებურ სიტყვა-პასუხით
 და აზრით მონაკაზმები...
 პირ-ჯვარი გადასახეს,
 ისხურეს აიაზმები
 და მთელ ქვეყანას მოფინეს
 თვისი შავ-ბნელი აზრები.

აქ გაეაჩერებ ქამანას
 და შეესწვეტ ლექსთა დენასა,
 თითოეულ „ზუბრთა“ რჩებით
 ზრ მოგიწამლივთ სმენასა...
 ეამი მოითხოვს, სწიხლავდენ
 ესენი სხვისა რწმენასა
 და ქვეყნის საქირბოროტოთ
 ათამაშებდენ ენასა.

გზავი.

ექსპროზორი ციხა.

I.

მიდის დათიკა წელში მოხრილი,
 გოდორით პარკი მოუკილია,
 ახლოთისა კალითთ ოფსი იწმენდს,
 კენესის და ოხრავს, ტვირთი დილია.

გოდორსა თავზე კიდევ ზედ აძვეს
 პარკითვე სასეგ მოზრდილი ფუთა,

მაგრამ სიმძიმის დათკა სძლედა,
დღის პაპანაქს რომ არ შეეხუთა.

არაფერია, მუშისთვის შრომა—
ჩვეული ჭირი, თითქმის ღონენა,
მასთან აზრი, რომ ნაშრომს აიღებს,—
ევ უშაღღესი აღმადრენა!

დათკაც ასე ტბილ ფიჭვებშია:
გოდორს გაიქლის, პარკს გაასაღებს,
თუმც კარგათ იცის, აწნაირს დროსა
რა ღორბუტლომაც სჭირთ ვაჭარ-აღებს..

აქ მან დაძლევიტ შესწყვიტა ფიჭვი,
რადგან ტბილს მწარე შემოერიო
და ჩაახველა, თითქოს გულს უზნობს:
ნუ რას დარდობო, არაფერია!

იი გამოჩნდა კიდეც საპარკე!
გადაქიმულა დიდი ფარდული
და მის გარშემო სჩანს ფართო ეზო
მალაღის მესრით შემოფარვლული.

შშორისა სუნნი დამდგარა ირგვლივ,
ჰაერსა სწამოლავს და აზიანებს,
მაინც გარშემო, ვით კალო-ბუზებს,
გააქვით ფუსფუსი აღაზიანებს

ხალხი რიგრიგათ იქით მიიწეცს,
სადაც ვაჭარი ჩოთქს აზნაკუნებს,
სასწორსა მართავს, პარკსა ღებულობს,
ზოგს უქებს ნაშრომს, ბევრსკითუწუნებს.

დათკაც გოდორით ხალხს შეერია,
სსსწორის ახლოს კრძალვით გაჩერდა,
ტვირთი ძირს დასდგა გასწორდა წელში.
და „საქიან კაცს“ ის მიაქცერდა.

მოისმის ვაჭრის გესლიანი ხმა,
სასწორის ნძრევა ხალხის ღრიალი.
ჩივილი, წყევვა, მწარე დაკინვა,
ჩოთქის ჩხაკუნნი, ფულის ჩრჩიალი...

ჯერით დათკაც მიაღვა სსწორს.
ვაჭარმაც ამის პარკი გასინჯა,
გულმტკივნეულად მიჰმართა პატრონს
და შუბლ შექმუზუნით მიუხმადინჯა:

„მდარე პარკია... თუმწად ავიღებ...
შეტის მოცემა არ შემძლია!..“
შესდგა დათკაც... სურდა ეთქვა რამ...
მაგრამ ძლიერმა უძღლური სძლია!..

II.

მოღის დათკაც დაბრუნებულთ,
ხელში უჭირავს პურის ნაჭერი,
ტბილ ნეტარებით ის ილოღნება
და უსანცარებს ჰალარა წყერა.

ხშირათ ოფლიან თავის უბეში
ჩაიჭვრეტს; თითქო რასე დაეცხს,
იქვე რალაცას სინჯავს და მჭუქუნის,
დაეკვებული ხელემა აცეცებს;

ძინძკლიანს ჩერებში გამოხვეული
იქ პარკის ფასი მას ეგულნება,
რაც ბევრის დავის შემდეგ ვაჭარმა
დღეს მას უბოძა ვით მოწყალემა.

ვინ იცის, რამდენ ოფლში და ცრემლში
ეს გროში მისთვის გიმოიჭრეტს?
რამდენის ხრიკთა, რა საშვალეებით
ნაშრომის ფასი მას შეუტკირეს?!

მაგრამ... ეჰ. აბა რა უნდა ექნა?
არ გაეყიდა—არ იქნებოდა,
როცა იცოდა, სახლში ცოლშვილი
ბელშავს სიმშლით ებოცებოდა!..

მოღის დათკაც. აღარ აქვს მეკვი,
დამშვეულს ოჯახს რომ ვადაარჩენს,
რამდენაც ფულზე საყუღათ სადმე
ან სიმინდს, ან ღომს კი აღმოაჩენს!..

მაგრამ ჩუ! ამ დროს ესმის: „შენჩრდი!
წინ არ ვადასდგა სულგოთ, ფეხი!
არ დასძრა ენა!.. მოიტაცა ფული!..“
შესდგა დათკაც. დაეცა მები!

ხელდაც, წინიდან თოფ მოშვერილი
თავ შეხვეული რომ უღვას ორი,
მესამეც აგერ შეუღდა ჩრჩეკას:
ფიცხლავ ჩამოსხნა მხრიდან გოდორი.

შემდეგ დაუსვა ხელი მთელს ტანზე,
აი, უბეში ჩერის სკენილიც ნახა,
დაავლო ხელი და მსწრაფლ გაქინდა...
„თქვენც მომყევითო...“ სხევს მიაძახა

და მიიმაღლენ სამწიფ თვალთავან...
დარჩა დათკაც ვით მეს-ნაკრავი,
და ერთხან იღვა გულშემოყრილი,
ვით ქანდაკება უტყვი უძრავი.

როცა მოვიდა გონს, გამოერკვა,
და მოიკრიბა ღონე და ძალა,
მიხვდა რაც უყვეს, მოიკრტა თავში
და ნაღირივით დაიდრიალა...

ყვიროდა იგი, ითხოვდა შევლას,
მაგრამ დამხმარე არავინ ჰყავდა,
მხოლოდ მის ძახილს თავის სიღრმეში
არემარისა წიაღი ნთქავდა...

ნ. ზომლთელი.

დროება გამომიცხადა!

როს დიკარა „ერთობა“,
შემოცედა, შემოღარიბდა,
მუშათა ძალა მოძრავე
სხვა-გვარათ ჩამოყალიბდა.
მოდუნდა გაფთრებული
სურვილი მტერთან ბრძოლისა,
ნაცვლად ვადივდა ხალისი
მხარ-თემით წამოწოლისა.

ღენო და ყანწი გამეფდა
დაარსდა ჯგუფი „მზუხვითა“
და ტიკთან მოკალთებთა
„მრავალ-კამიერ“ მქუხვითა.
ბახუსის მოთაყვანენი
გამრავლდენ სოკოსავითა
და ლამის ჩაძერენ ყანწებში
გამბრუნებული თავითა.

კარტის თამაშით ვაჩილდა,
ღღე და ლამ ვანუყრელათა,
ოფლით ნაშოვი გროშები
შულერს მოქონდა ხელათა.

გადაღის „ბანკი“, „ბანჩოკი“,
„ტრილისტა“, „ჩაქა“, „პაქარა“,
ბევრი ვაკორტო ვაქვაცი
უხვი და ჯიბე-ქანქარა.

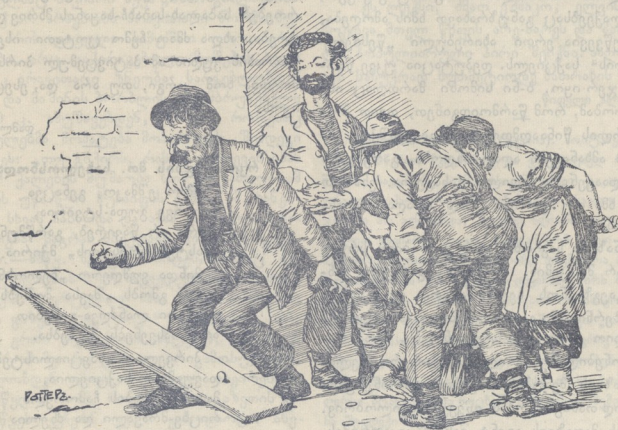
ეგერ შეხედავ კამითელს
გააქვს ფიცარზე წკრილი

ისმის: „ღღე“ — „დალუბარე“
არის ქანქარათა ტრილი.

ვინმე ქვას გადაცოცებს,
და შეეჩნებათ ტყეხანი

იხილეთ გაუჯღა ზოგიერთს
ასეთი მოქმედებანი.

აგერ, თავ-მოყრილს კედელთან
ხედავ მუშათა წყებასა
და ფიქრობ ვადაეუარო
რამ სასიკეთო კრებასა,

მაგრამ შესცდები, სამოს
ვერც აქ შეზღები ვერასა:
კედელზე ფულებს ახლიან
შემდეგ მტკავლიენ მტკეროსა.

მეზუთე ჯგუფზე გადახვალ
იმელი აქაც ცრუვდება
ხედავ რომ აქაც სუყველა
ლოზნანდარობას უნდება.
ჰაერში ფულებს ისვრიან
აბზრიალეგენ თითითა

„არიოლ!“ „რეშეა!“ „არიოლ!“
გაიძახიან რიხითა.

მომავლის სახე ნათელი
ზეფერი თავიდან გაფრინდა
და როგორც სოფლად, ქალაქშიც
ცხოვრება ეგზომ დაქინდა.

წერილები ეშმაკისადმი.

სამტრედიის რაიონიდან. როგორც გავიგეთ, აქაურ მოქალაქეებსაც განუზრახავთ ხმის ამოდება, რაიც გამოუწვევია ერთი ახირებული „წესიერების დამკვიდრის“ საქციელს. დეპუტაცია უკვე წარსდგა სალაც ჯერ იყო. ბ-ნი სიმონი მართლაც ისე გაითვალისწინებდა, რომ წარმოიდგინეთ, თვით ბოქაულის მწერლის წინააღმდეგაც კი გაილაშქრა. და თუ კი თავის ამხანაგებს აღარ ინდობს, გარეშებს რაღა დღეს დააყენებს ადვილი გასაგებია. ვნახათ მოქალაქეთა ხმა თუ დარჩეს „ხმად მღალადებლისა უღაბნოსა შინა“.

პროკინაზის საკითხი ჯერ-ჯერობით სრულ დაიწყებას არ მისცემია. როგორც გავიგეთ, განზრახულია გაგზავნოს ხელმოსაწერი ფურცლები ჩრდილო გუბერნიებში გადასახლებულ ქართველებს და უსტრემენიო ქართველ სტუდენტებს, რომ თავისი უხვი ქონებიდან გამოიღონ შესაფერი წვლილი პროკინაზის შენობის ასაგებათ. ეს ჩინებული განზრახვა დიდ თანაგრძნობას იწვევს ადგილობრივ.

ზინგერის მალაზიის აგენტ ისონ კიკაურიძეს, ვინაიდან ორ ალავს ვაჭრობას ვერ ახერხებს, განუზრახავს ახლად გახსნილი სამიჯიტრა „სვირსკი“ ზინგერის მალაზიაში გადაიტანოს. არ წააგებს.

ბ. ეწერი. ადგილობრივ სასამართლოში მხოლოდ ახლა ხან განახლეს, ანუ აღადგინეს სხვა და სხვა გასართობ-სათამაშოები. წესიერების დამკვიდრი ალექსანდრე. დიდიცებს და მთხვევია თუ არა ბახუსს, იმ წამსვე ფეხს იდგამს და ხან ვის მიადგება და ხან ვის. უმჯობესი კია საკუთარ ბინაზე რო გამოილოცავდეს.

ბ. ჯაგანი. როგორც მოგვხსენებთ, მოძღვარი საშ. შენგელისა მოტაცების დროს ორ სოფელს დიდი შეტაკება მოუვიდათ. ერთმანეთს ხელში ავლევდნენ „საყვარელ“ მწყემს. ახლა სინოდალური კანტორა მოითხოვს განქვეყნულ იქმნას აღნიშნული ფაქტი.

„სათანა,“

ბ. შემოქმედი. ძმო ეშმაკო! მადლობას გითვლი რომ მამ მათარას „მფარველ ანგელოზებრივით“ წამად უსჯულმა არ იქნევ მრულსა და მართალოზე. ეს ხომ ასეთა, მარა თეოფილე იორიაშვილს რომ ცოტათი მაინც მისი მუწავე კული არ წაუტკიანო, ეს შეუძლებელი საქმე იქნება. როგორც იქნა ძმო, ჩვენი მცველები მიხედნენ და 20 უღანაშაულგო ახალგაზრდა რამოდენიმე თვის აბანოს შენევედ განათავისუფლეს; ბ-ნი ნაიოს ცხრას მთის მქითაც უპირბადა გადახიზვნას. მაგრამ კოვზი ნაცარში ჩაუვარდა.

ახლა ძმო ეშმაკო, გაუზნდა ამ ისედაც დასჯილ ხალხს ბ-ნი თეოფილე და გარეშე ძღვერისა დიდისა ქანქარასა მოითხოვს. ჩემი და ნაღისი

მოწყალებით განათავისუფლესო. ზოგიერთებმა კიდევაც გარიდეს სასკიდელი ესე „მცირელი“, ხოლო ვინც არ შეშინდა ვაი იმათ ყოფას. ერთამ ავიწროებენ საბალახ-საბაზრ-საყავის მხრივ და ძნელია გაძღება. ახლა ძმო ჩემო ცოტათი ისე შეუხიანენ მათარას კულით ამ პატრივცემულ პირს და თუ გონს მოვიდა ხომ კარგი, თუ არა და, ესეც მისი ნება იყოს.

დამლაზრელი.

რკინის გზის მო. სახელოსნოდან.

ძმო ეშმაკო, გენაცვა მათხოვე გულ-სტვირია, შორს არ წავიღებ, გარწმუნებ „მასტრესკოსისთვის“ პირია.

მინდა ვუღერო „ხელოსნებს“ ვინაც გმობს „შავსა მუშვასა“ და მათი ლანძღვა-გინებით არ მოასვენებს ტუჩებსა.

პირველთა „სხეცილოსტებს“ დაუფგმთ საქციელითა, მათი გვარების ჩამოთვლა რიცხვ-მრავალი და ძნელია

ან კი რათ გვინდა გვარები მთხარაი ვის რათ სქირია, თითონ იციან „პირიბავთა“ ვინც წაიხინა პირია.

ახლა კი დეპუტატებსა მიველიდინოთ ტკილითა და დამერწმუნე ძმობილო შრომა არ წავე ტყვილთა.

რომ იმათ „შავი მუშები“ არა ჩაავდეს ჩირათა, და იძხოოდნენ: „მოგეშორდით, რას ავეციოდთ პირათა.“

ამის მეტს მათე არ ვიტყვი, ესეც იკმარებს შეილოსა, „ნარობოზალებს“ ვმეწვივი, იქ ავემალდებ კილოსა.

ვეტყვი: რომ პირად ინტერესს ნუ დაიწერენ გულზედა და რაღაც მოსაზრებით ვარს ნუ ამბობენ „ფულზედა.“

ამისა შემდგომ, ძმობილო, ვბრუნებ გულ-სტვირისაო, და დაყოვნებთა ბლოკამეს არ გავედი ანატრისაო.

ალ. ხალოლა.

ბათუმი. ძმო ეშმაკო! იმ ზომამდე დაეცნ სულით ბათუმის ასოთ-ამწყობები, რომ შეუძლებელია ყოველივე მათი მოქმედების კაღოთი აწერა. არა ერთხელ გამოკვეყნებულა მათი საქციელი განზეების ფურცლებზე, მაგრამ მიუხედავათ ამისა, მათზე არაფერი უმოქმედნია.

კარტის თამაში, ლოთობა და სხვა ხომ გაეფერებოდა და გაიფრებოდა, მარა ამ ბოლო დროს უკეთესესად მიყვს ხელი. შევხვით ცოტათი არტელს, რომელსაც ნაქირს აქვს „ბათ. გოლოსის“ გამოცემა. აქ არ არსებობს არავითარი ნაწილი მუშაობისა არ არის დასული სამუშაო დრო, არც კვირა-უქმებები, არც დაქირავებული მუშების ხელფასი და არც არავითარი ზნეობა—სარგებლობდნენ შემთხვევით და მაშინის ბორბლის გადაბმურებებს ორ კაცს 80 კ. ამუშავებდნენ, ხოლო როდესაც ამ უკანასკნელებმა მომატება მოსთხოვეს, შემდეგი პასუხი მიიღეს: „თუ გვირის, რასაც ვაძლევდნენ იმას დაჯერდიო.“ ქალების მუშაობა ხომ აუტანელია ამ ვაჭარბუნების უწამურ მუსიავის გამო. ამ ხანებში არატორი სხვას ჩაბარდა და ამან გამოიწვია შტაბის შემოკლება: მაგრამ მშვედები რომ არ გაებარებოდას.—ამყ. შტაბში მიიღეს, რამაც გამოიწვია უმუშევრობის მიერ საყვედური; ერთი თვის წინათ ქალაქში გავრცელდა ხმა, რომ დროებით შეტერებული გახვითი „ვისტრიკი“ გამოდისო, არტელისტებს ერთი ალიკოთი ასტეტეს, ეწეოდას, რომ მეორე გახვითი არ გამოსულიყო, ხელმძღვანელობდნენ იმით, რომ ვერ იხვირებოდა. ის კი დავიწყეთ: რომ, როდესაც მათ გახვითი გამოცემა დაიწყეს.—ვეჭერნ. ვესს.“ გამოდიოდა. ასეთი მდგომარეობა აქაური ის.ამწყობებისა. და იმედია მსჯავრს თქვენ დასებთ.

აბა მკითხე რვეიზორი.

ბ. წიფა. მთელმა ქვეყანამ გაიგო და აბა ეშპაისს საიდან დამეუბნებოდა ის საჯაყი ამბავი, რომელიც ჩვენში ერთ ხუცესს შეეძინა. ამის შესახებ აქ ასე მღერინა:

კვალითელი ღვდელი ვიყავ
და კახეთში გადამაგდეს,
ეგონათ რომ ამ ოინით
დამაქეს და ამომგადეს,
მაგრამ კახეთს უფრო კარგათ,
ვისრულეთ მე წადილი,
ზოგს ფულები ვასდევინე,
ზოგს ვახშამი, ზოგს სადილი...
სქესობრივი სიმუსუნავე
უკან მდევდა თანამგზავრათ,
თითქო უფაღს მოვევლინე
უცხო მხევალით გასახართ.
ამ ბოლო დროს წიფას წაყელ
მღვდელ-სიმამრის სანახავათ
მაგრამ სახლში არვიან დამხვდა
სხვაგან წასულიყვენ თავათ.
სახლში დამხვდა ეზოს ძაღლი
და მოსამსახურე ქალი
მეც ვიყავშემ ჩინებულთ
და მივწყექი ღვინით თოვრალი,
მაგრამ ძილი გაქრა სადაღაც,

გამიტაცა ენებათ ღელამ
გაიგოს სახლში შევეუარდი...
დანარჩენი იცის ყველაბ.

ეს ლექსი, მამო ეშპაიკო, ელვის სისწრაფით მოედვა მთელ წიფის არე-მარეს და მამა ნინიაშვილი პოპულიარული პირი შექენა. ახლა ელის შენგან საჩუქრად ხუთმეტრიოდ მათრახის კუღს.

წიფელი აღუქანდრენ.

ბაზარპი ბახშარო (გურია). მოიტანეს რა ჩემზედც იერიში მწერთა მებენართა და ვერ გაუძულ რა მათ სასალო წესებს, ბავეშურე ბახშაროსკენ. აველი გაიკავარში მავრა ვინაიდან იქავრ რ ოსინანტრისტისთვის საქაო ქანქარი ჩემს ჯიბეში არ აღმინადა, შეუდგე აღმართს ისევ „ბახშარო“. სინახულით ვავიარე საბაყო, რადგან ხომ იცით „კარგიელ კაცს სახაფოზე შეუხარიაო.“ „გავიარე თმხდარა და წიღისს წყარო, ბასიურის რომ გავედი დავინახე ძირს ბახშაროს“, ამიტოკდა გული. ბახშაროში არავითარი საბაყო არ მეგვლებოდა, მაგრამ მოესტყუელი. აქ გაუმართავთ „კარანტინი“ რომლის უფროსია ოზურგელი მივენ (სხვაგვარე არ იღიქრებოდა პერველნიკია) მზღებლებითურთ. ღებულოზე მხოლოდ „ბლა გონადიფო-ვადაშვილებს“, გადურჩი ამ საფრთხესაც და გავედი ღორი მოვაგარაკეთა რიცხვში ჩაწერისა—შემდგომად რომლია სა შეუდგე რვეიზორს.

პირველათ ვესტუმრე საზოგადო სასადილოს. მომიტანეს მოხარული მწვადი და შემეწარო ხარო. ადვისს ჩხავერი. მოსადილენი ბეჭერი აყეს, სხვის სეზონის ბოლოს ბეჭერი მომღერავეც ვყოლებო. საზოგადო ღუქების ახლო კერა დღემებზეც „დაუქობიანათ“ რის ნება წინეთ არ იყო. დღი კონერეცეცია აბა რომელი მტეს დავკლავთ სხვებზე ნასუქებ აჯარელ ძროხებს და არდავინსათ ვავასალებთო.

აღარც ვეგულე არის ძველი დრო აღარ ისინი თავ. ტელემაკ გურიელის „აჯარავლ უმაღლესათ ყველა“, აღარ მისი ჩაქალუზი გარდება, დანიშნულ დროს, არც არავინ მისდევს ძოხას ხნალ-ამოღებულთ, რის გამო ძროხები მოაგარაკეთა რიცხვში გრანბრეთ თავს და სახლებს არ შორდებოან, რა არის პატრონს ვანიძე არ დუკარგათო.

სანიტარები წუღს აჩ წამოუყვანიათ. ან კი რა რაქორაო. საზოგადო კრებები წუღს იც გამართებოდა მეგონა, მაგრამ ეგეტ იშკიათია, რადგან ბ წინავე უნდა მიმართო, რომ კრებას თვით დესწრას და ენაენები ხომ ვერ ილახარაკებს და მუნჯები აქ იშვიათია. ეს რა უღმობელაო დრო, მასხოს რავგორ ქუხება აქ „ნიკოლოზ და სოლომონი“. „საზოგადო სახბრი იყო დანიშნული ბრძდლის ველათ“. ეტლა კი ბრძოლის ველი ნარდი და კარტი—დავადებასე, ჩერებ ტიომნი. თამაშობს ყველა სტუდენტებანენ.

ჯერ-ჯერობით ასეა ბახშაროს და აქაურ მოპაერე-მოსასუქეთა ამავე-პაბარი და თუ შემდეგში რამე დარჩა კლივე მოგწერ ახლა გთხოვ გამოგავნო ორი გვარად სპერმაკლები ვაკავარში ს. სვანიძის სახელზე. ბახშაროზე მამოსაზრუნათ, მაგრამ იყოფდ ის ძლიერ ხარბია და ნახევარზე მეტს თვითონ დაიტოვებს, ნახევრისაც ვაკავარულ ჩალანდრებს გამოატანს და რადგანაც გამარჩენახე არც ჩალანდრები იტყვიან ვარს, ბახშაროზე გვადრები ცარიელი ამოვა, მაგრამ ჩვენ იმას აქაური ამბით საყესს ვაახლებთ.

„შწარე“.

ახალქალაქი. ძეპო ეშმაკო! არ იფიქროთ მარაღა ახალი იყოს, ან მართლა ქალაქი იყოს ჩვენი საფული! ქალაქს მხოლოდ იმიტომ ჰქვას, რომ გასართობი ადგილით დღეობსა და ხუთ კაციში სამი უთუთო მთავარია.

მოსაწერი რამდენი მქონდა და მოწვევაც რამდენი ხანია მინდოდა, მაგრამ წერილების საქმე ყველგან ისე მეგონა, როგორც ჩვენშია. ვიფიქრებოდა ისე ჩავაგდე ხარჯში რედაქცია მეთქი, აქ თითო წერილზე კარგა მოზრდილი გადასახდია დაწესებული გრაკალის საღვურის ადმინისტრაციისაგან და შერ რომ გეგონა: შევიდ კავიკიანი მარჯით საქმე მოვითავფო, შემტდარი იყავი. მე აქ სამი კავიკი სხვა გადამაშვლქვის.

გავრთების ამბავს ნუღარ იკოხავი! მივივრს ღმრთმანი ეშმაკის მათრახის! დაკარგვა როგორ უნდა მოხდეს. ვანა შეუღლი ვინმეს მითვისის მათრახი თუ განსაკუთრებით გამოწრილი არა აქვს? თუ კიდევ დაიკარგა რამდენიმე წომერი, მაშინ ცხადი იქნება, რომ საღვურის ადმინისტრაცია თითონ საქიროებს მათრახს და გაცნობებს რომ დაუყუნებლღ უწვდნო.

სამკითხველო ორი გვაქვს და მკითხველი არა უმეტეს ოცდა ორისა. ერთი დემოკრატიულია, მეორე არტისტკრატიული და როგორც შევეფრება პირველი მტვერით იხრჩეება ხოლო მეორე უსაქმოებით.

ამ წინაზე აქ დაკარგულია ერთი კნიაში და მიუხედავათ სასტიკი ძიების ჯერაც ვერ უშპოვიათ. ქურდობა ყოველთვის სწირი იყო ჩვენში, მაგრამ ცოცხალი კაცის მოპარვა პირველი მეგობრითა, დააკნინ.

სამათრახო სენა.

(ქართულ სტუდენტების ცხოვრებიდან).

მოქმედება სწარმოებს დორპატის „ბელ-ვიუში“. რესტორანის დღე ზალაში სულს უსხედან „ჭეშმარიტ ქართულელთა ჯგუფის“ წევრები. მუხარბოშეხულნი არიან. სულრახე და იატაკზე დამტყუებული ბოთლები და ჭიქები ყრია. შემხინებულთა ლაქია მოკრძალებით ემსახურება. სვამენ და იმღერაიან:

„Съ вѣномъ мы родились,
 Съ пивомъ мы умремъ,
 Съ водкой похоронять,
 Съ пьянымъ попомъ!
 Дьявь, Дьявь стакачики!
 (აიღებენ ჭიქებს)
 Дьявь, Дьявь бутылочки!
 (აიღებენ ბოთლებს)
 Налей, Налей!“ (სხამენ, სვამენ)

ბედულაშვილი. (აიღებს ჭიქას) ეს, მეგობრებო. დავლიათ გუშინ დღის სამასსოგროთ, ე. ი. იმ დღის სამასსოგროთ, მეგობრებო, როცა რომა ჩვენ, ქეშმარიტი ქართველები, საბოლოოთ გამოვეყავით „ჭიქას. სახ.“-ას და მათ წევრებს სიძებებს, ბერძენებს, ოს-ჩერქეზებს და გასომხებულ ქართველებსაც ბოძოლა გამოუცხადეთ! ალავერდი! (სვამს)

ქეშმარიტაშვილი. (აიღებს ჭიქას) მეგობრებო! გუშინ მოხდა დიდებული დღე, ჩვენ მოვშორდით ჩვენ შინაურ და გარეგან მტრებს, რომლებთანაც

რომა ჩვენი შეუგნებლობით ამდენხანს ერთად ერთ საზოგადოებაში დამსხვებთან და მათთანებაან ვმოქმედობდით და დაბოლოს, მადლობა დმერთს, რომ მოვეშორდით: ალავერდი მეგობრებო! (სვამს)

ხმება: იახში ვერდი! (ვევლანა სვამენ).

ბედულაშვილი. აბა, ძმა-ბიჭებო! ერთი გემოინათ შემოვაძახათ... (იმღერან)

„ქართული ხელი ჭისს კარ,
 დრო დავედგა დიდების!
 ქართული წრე გაავიციოცხლდა
 წრე ნაშვილ ძმა ბიჭებისა“

ბედულა. (აიღებს ჭიქას) ეს ღმერთმა აღდეგრძელოს ის ამხანაგები მათი ანგელოზებით, რომლებმაც რომა გუშინდელ კრებაზე ღირსეულათ შეამყეს ჩვენი მოეწინააღმდეგენი და იმოქმედეს ისე რომა... ოხრათ! ალავერდი! (სვამს).

ჭეშმარიტ. (ჭიქათ ხელში) უფალმა ღმერთმა აღდეგრძელოს ყველა ჩვენი ნიჭიერი ორატორები, განსაკუთრებით ფელოსოფოვი, შიდილშვილი, ალექსი, ნიკო და მეც, რომლებმაც რომა თავიანთ ანგელოზთა წყალობით ღირსეულათ გავლანძღეთ და ნათლად გამოვსთქვიეთ იანც, მიანცებისადმი ჩვენი ზიზღი და სიძულვილი... დაბ.

ხმა. ბიჭო, შენ ხომ პირდაპირ ლანძღავდი სომხებს და ამბობდი სომხები გვეჯავრებაო, რომ დავეწეროთ გავთვში!

ჭეშმარიტ. რაც მართალია, მართალია! ჩვენ სომხები გეტყოს, მათ ჩვენ ვძულვართ... ალავერდი მეგობრებო!

ხმება. იახში ვერდი (სვამენ)

(შემოდის სანდრუა)

ხმება: აბ, სანდრუაჯან! გენაცვა მოდი აქ... Commen sie!) სდა ხარ კაცო, ამდენხანს... Frincen sie**) ... აბა, გდჯა ერთი სანდრუაჯან?

ბედულა. მიაწოდეთ მავს არაყით სავეე ჩისი ქიქა (მიაწოდებენ, სანდრუა გდაკრავს)

ხმება. სანდრუ! მოდი აქ დაკეე. (სანდრუა დაჯდება) ახალი არა იცი! ფიკიანი სადარის ამდენხანს?!

სანდრუა. ამხანაგებო! ეს არის ის კაცი ვნახე. შიშისაგან ნახებრად შევღარი გზაში შემხედა, დუღლას ძალიან შეუშინებდა, სროლა სრულებით არ ცოდნია, კორპორანტი კი დაჯიხებით თხოვს დუღლში გაყვეს. ფიკიანს ყოველ შემთხვევაში წინადადება მიუცია ცხენებზე შეჯდენ და შეილდ-ისარით იხსუბან!

ხმა. კორპორანტი სულელი არ არის, შეილდ-ისარი მან არ იცის, მისი შეილდ-ისარი—ბრაუნინგია, მას ჯერ ორი კაცი უკვე ყავს დუღლში დაქ-

* მოდით! ** დაღიეთ.

რილი. არა, რა უტყაპუნებთ აქეთ-იქეთ წამდა-
უწუმ, აბა რავე გონიათ, დუელში გაყოლა უნდა
შეგვეძლოს.

ბადუდ. ლაზრები ნუ ხართ, ლაწირაკ კობო-
რანტმა დაგაშინათ! თუ მე უცხოელი ვარ ნურაფ-
რის გეშინიათ! თავი არ შეირცხვირათ, თუ ვინმემ
გაწყენიოთ სცემეთ, უმოწყალოთ, ქართველის სისხ-
ლი არ გიდუღთ! თუ რამე გაგვირდესთ მე მომი-
გონეთ! მაგის დარდი ნუ გაქვთ, აბა შემოვძახოთ.
(იმდგრას)

„Время, время давно минувших,
Старой Иверской земли
Осталось одно родное слово,
Алаверди, Алаверди!“

(განაგრძობენ მას და ხაზურბას. ხალხში დგას ბი-
ლიარილი. საქვიფო სურბანდ წამოდგებიან თავიდი წანიფი
და თავიდი გულანი, მივლენ ბილიარბანდ, რომელზედაც
თანაზობენ სტუდენტები; ძალაო წაართმევენ მათ კიფეს, სცე-
მენ და შემდეგ თითონ შეუღლებიან ბილიარდუე თაძაშს).

ბადუდაშ. (აღდებს ჭეჭას) ეს ლმერთმა ადღეგერ-
ძელოს თულო შიდიტიშვილი, „კაცე. სახ.“-ის ყო-
ფილი მოლოარე, რომელმაც რომა უღალატა „კაცე,
სახ“-ას და საზოგადოების ქონება ჩვენ ვადმოგვცა,
რომელიც არ გაყვა „კაცე. სახ.“-ს სამედიატორო
სამართალში და გაეცა მს, ალფერდი! (სყაშს)

ხმება: ამინ, იახშივერდი! (სყაშენ).

შმიადტაშ. (აღგება, თავს დაუგრგეს ზვედას, აი-
ღებს ჭეჭას).

სტუდენტობამ რომ გაშწიროს,
დამიკეტოს ყველგან კარი,
მანც თ ვენთან სოფნა მიყვარს,
და თქვენთანა ქეიფობა,
ამიტომაც სიმაზღესა
გაფაქეცი მე ბეგრჯელა! (სყაშ)

(იმღვრიან „მადლობელი ვარ.“)

შემოდის ვასო გათუფევა.

ხმება: აა... ვასოჯან, ვასოჯან... ვასო მო-
და აქ, ტულე სია! *) სადა ხარ ამდენხანს... აბა გა-
დაყო... (მიაწოდებენ ლუღს).

ბადუდაშვიდი. მიპარლეთ არაყი, განა არ არის!
კელნერა ტულესია! კელნერ, კელნერ! (დაქაიებთ
ერთმანეთს ქვეწკებიან მისეფას რადგან უშინათ, აბ-
ო წამოვარდებს, დაერევა მათ, ერთ, ორ მათგანს გაწწის
სიფას) მოიცა შე არამხედა! არაყი! რუტურ-რუტუ!**) (დაქა-
ის ტანსხისთ შაჯქეს).

ხმება: ვასო აბა გადაცა არაყი (ვასო დაღვეს
და დაჯდება).

ხმება: ვასოჯან! აბა, ახალი რა იცი!

ვასო. რა ვიცი და ვიბოლ „კაცე. სახ“-ის
წვეის ვაუზაზენია აქედან ქართულ ვაზთში ყვე-
ლაფერი, რაც ჩვენ ვილაპარაკეთ კრებებზე და ჩა-

ვიდინეთ; აბა, მითხარით რა დასაწერია რაღადა-
აქ ჩვენ ჩავიდნეთ?! დღეს სასადილოში წამაკითხეს
თვით „კაცე. სახ“-ის წვერებმა. კიდევ კაი რომ
ყველაფერი რაც ჩვენ სიამებეს შესახებ ვილაპარა-
კეთ, არ დაუწერიათ, თორემ...
სად-ა. ვის დაუწერია... — კვე-
მოთ ერთი მდგრათ ვილაკას რაღადა დაუწერია!

ხმება: ვაი, ბიჭო თუ ჩვენც ვწერივართ შიგ,
რა გლახაა ჩვენში რომ ვიციტებენ.

სანდრუა. ვაი, ბიჭო! ჩემ სოფელში რომ ვამი-
გონ ერთ დღესაც არ ვაპირებენ იქ. (ყველანი ში-
აწევენ; რამდენიმე მათგანი ადგება, შითათსოვენ ბანქოს,
დასხდებიან იქვე ახლოს, თამაშობენ; დრო გათშეგებთ
აიშლებიან).

(შემოდის დათო)

ხმება: ახ დათო, დათოკოჯან, მოდი ძმობოჯან,
შენ გეცოდინება ყველაფერი ჩვენზე რაღაც დაუ-
წერიათო!

ბად-ა. ბა, ჯერ გადავკრევიოთ მივას (დაას
აძღვეენ არაფს, გადაწანეს, დაჯდება).

დითო. ე... არაფერი. მაგისთანები რომდნიც
გინდა იმდენი ჯღაბნოს ს. დ—მა ვაზეთმა.

ხმება: (გოტათი გახსნევენ) რას ამბობთ, ჩვენ
„ისარიში“ გვეგონა! პროლეტარიატის ვაზეთმა რაც
უნდა ის ჯღაბნოს?? ხა-ხა-ხა-ხა (იგინან).

დითო. აბა „ისარი“... პირიქით—ჩვენ გვიცავს

პრესაში და ტყავს აძრობს კორესპონდენტს.

ხმება: აბა, რავე გონიათ, ჩვენზე ნაკლებათ
კი არ ძულთ მათ სიამებთ!

ბად-ა. კიდევაც ვაუხარდებოდათ აღბათ, ჩვე-
ნი საქციელი!

დითო. მაშ აკი სწერს „ისარიც“ პირველ დე-
კემბრის ნომერში მერე რა ვუყოთ რომ, სიამები
ეჯავრებთ, განა სასირცხვილო აქ რა არისო!

ხმება. რას ამბობ ბიჭო! ოხ, მაგათ კი ვენა-
ციველ სულის კლამპონში.

ბად-ა. აბა, ძებნო! „ისარის“ სადღეგრძელოთ
სამ-სამ ჭიქა არაყი გადავკრათ! კელნერ!..

ჭუშმარაქ. ამხანაგებო, ღრმა სიყვარულის და
თანაგრძობლის გამოსახატავთ, „ისარის“ სადღეგრ-
ძელოთ გამოეცალიოთ ღრმა თუფშეებით სასეღ ლული
ჩაის კოვზით.

ხმება: თანახმა ვართ! კელნერ, კელნერ! ოცი
ბოთლი ლული და თუფშები!.. (შაჯქენ, სყაშენ იმ-
დგრას).

„ღვდამ რომ შეილი აღზარდოს,
ე მავრ ჩვენისთანაო!“

დითო. ამხანაგებო! ხო, მართლთა კიდევ, კი-
ნაღამ დამაეციყდა, თანაც მოგეციყოდებს „ისარი“
ჩვენ, აქანაურ გრუზინებს,—პასუხი გავცეთ კორე-
სპონდენტს. საჭირიაა კრების მოწვევა.

*) ესტ. შილი აქ.

**) ჩეჩარა.

ხმები. კრება ახლა გავხსნათ. ხვალ არ გვცალია... დღეს... აჰ, ახლა...

აბა. გაჩუმდით! კრებას ვხსნი! საკიროა გამოვთქვათ როგორ ვცემოთ კორესპონდენტს და რა პასუხი დაეწეროთ მგივით.

დითა. მე უკვე მოვასწარი პასუხის დაწერა, მართალია თავიანთ ბოლომდე ტყვილებით ავაგეს, მარა რა გვენალელება, „ისარი“ ყველაფერს დაგვიბეკდავს რაკი ასეა... თანაც, რომ უფრო ვასამოვნოთ ისრულებს, „კავკ. საზ.“ წვერებსტყვიანფერე—ილია ქავივადის სიციტილი გაუზარდათ და ტრლეგამაც იმიტომ არ გამოვიგზავნათქვა, თუმცა ჩვენი ბრალი იყო სულო ცოდვილო! მე რო დაეშალე ობსტრუქციით ამის შესახებ კრება გახსოვთ, — კრებაშ, განურჩევილათ მიმართულებისა ზიზილი გამომიცხდა და რეზოლიუციის სისალილოგებში გამოკერა მიანდო თავმჯდომარის...

ჭეშმარი. კიდევ დადგომით, მეგობრებო, „ისარის სადღეგრძელოთ“ (სჯამქ და „მზავაგ-ჟამიგქს“ იმფრანს) აბა კიდევ ვინ დაწერს პასუხს.

ფილანსოფი. მე დასწერ მცენტერიულ პასუხს, წერილს სახელათ დავარქმევ „ქეშმარიტებს“, შინაის გავავსებ სიტრუთს, ხასიათს მიცემ ღრმა ფილოსოფიურს, გავაძმდ-გავათახავ კორესპონდენტს, თანაც ნოტიციებს წაუკითხავ, ჩემსას მას ვიტყვი და გულს მოუკლავ, მაშ!

ხმები. ყოჩაღ, ყოჩაღ (სანგძაღვი ტუშა).

ხმ: ჩემ წერილს სათაური ექნება: „უბრუნუნის პასუხი პრასა და ნიახური.“* (სიდელო და ტუშის ტუშა).

ხმები: ყველამ დაეწერათ, ყველამ, ყველამ მაგარი პასუხი!

(შეშლის გაიფხ).

ხმები: ახ გაიოზ! სადახარ კაცო ამდენხანს... გადააკრევიეთ ერთი მაგას (მთაწაღებქ, დაღვეს) ახალი, რა იცი!?

გაიფხ. ეხ, თავი გამანებეთ თუ მძახარ, მთელი დღე დავრბივარ და ერთი კაციც ვერ ვიშოვე სპეკისთვის, არავინ თანხმდება; თქვენ თუ მართალი იყოთ არც „კავკ. საზ.“-ა გამოუცხადებდა თქვენს საღამოს ბოიკოტსო! თქვენ მოტაცეთ საშვალდება „კავკ. საზ.“ და რიბ წვერებს საღამო დადეათო-ამიტომ ჩვენც ბოიკოტს ვუცხადებთ თქვენს საღამოსო.

ჭეშმარი. (თავზე ხელს იფემს) ვი ჩვენ დღეს!.. სირცხვილო, რა ცუდია, ვაი, ვაი, ვაი, როგორ ვავალობეს!.. (ტირის) ვუი ჩვენ, ვუი ჩვენ... ვუი, ვუი ჩვენ!..

* უკაცრავათ პასუხია, მეთხველო, მაგრამ ამ სათაურით წერილი უკვე გავგზავნა „ისარს“—ავტორი.

აღქეპა. ნუ გეშინიათ, ძმებო! სულ დავივლი მე თვითონ ყველა ხულიანებს, კორპორანტებს, შავიზმელ სტუდენტებს და შევადგენ სპეკას; სულ რომ დარწმუნებული ვიყო რომ კავიციკ არ შემოვა, „კავკ. საზ.“ უჩინაზე მიანც გავაწყობ საღამოს, ბიძამეთი ვერარ მაყავს, რომ მიწერი სულ ას-ასობით ჩამოვაყვივნებ—ფულებს. „კავკ. საზ.“-ს კი შვირი წვერებს რიყებ დატოვებ!

ჭეშმარი. (მთხაყუნესო) პროფესორები რომ ვარს ამბობენ გამეგობაზე?!

აღ. ეჰ, მაგის გეშინია? განა ცოტანი არიან იურიფეში ხულიან პროფესორები?!

(შეშლის კოტე გახრებულა)

კოტე. მეგობრებო, მეგობრებო! გაიხარეთ, გაიხარეთ! (ხელში აჭვს წითელი თუნხანხები) „ქუთ. გუბ. ღარიბ სტუდენტ. დამხმარე საზოგადოებრიდან მოგვიღობ დახმარება აი, (სწვერებს) ფულები. თუმცა „კავკ. საზ.-საც“ ქონდა გაგზავნილი თხოვნა, მაგრამ მათ დიდი ვარი არტყეს!.. ვართ რაღა ბატები!

ხმები: მაშ, ვართ რაღა ბატები! საღამოსაც ჩვენ გავმართავთ, ჩვენი პატრიოტებისგანაც ჩვენ ვღებულობთ დახმარებას!

აბა. აბა, მეგობრებო, ვადღეგრძელოთ „ქუთ. ღარიბ სტუდ. დამხმარე საზოგადოება“.

ხმები. ვადღეგრძელოთ. ლული! ლული!

აბა. კვლენერ, კვლენერ ლული მალე! (ჭელს წერიის მკვირთა შიდას რესტორანის ბატონი).

მასმანქ. ბატონებო (შეშთ) გთხოვთ მამ... მამაპტიოთ, მაგ... მაგრამ უკვე ღამის სამი საათია და... პოლ... პოლიციისგან აღკრძალუ... ლი მაქ... დამშტრაფევენ.

ხმები. მოიტო მალე, მამაძალო.

მასმ. (გახტესო) გებეწებით, გემუდარებით, ნუ დამლუპავთ...

აბა. ა. ხმა გაქმინდ!

მასმ. ღვთის... გულ...ისთვის!.. ბატონებო! ნუ დამ...

აბა. (შეაწვეტტენებს) გაჩუმდი შე არამზადე! (შთაქებს ხელს და დაანარცხებს ატყუებ, შეფიქვენ, გამათანებთ ზაღს სჯამქ, იმფრანს, მასმ. ტრადიოთ შესტყერებს მათ).

„Вотъ ходить чаша круговая
До самой утренней вари
И слышень голосъ толмубаша
Алаверди, Алаверди!“

ხმები: თუნხანე აბდულაშვილის სადღეგრძელო, აბა ძმებო.

ჭეშმარი. (აიღებს არაქით საყვ ჭაქას).
ძმავლან აბდულაშვილო!
შენისთანა „ქეშმარიტი“

განა არის ნეტა ვინმე!
 შენ და ჩვენ გვარ პარიოლტსაჲ
 გარწუნებთ რომ ვერ შეხვდებით,
 გინდ მოლაზხოთ კიდით-კიდუ...
 შენ ხარ ჩვენი ბელად-ხანი,
 ლუდსა ბერის სვამ, გძულს სომეხი,
 კულეგბსაჲ *) ხომ რაქოა სცემ,
 არ გეტყონს რბილი ხელი,
 შენ სრულებით არა შრომობ
 თანაც სხეგბსაც უშლი ხელსა,
 ზურაბისა დანავალბს
 ასრულბე შენც აწვალაფრსა,

(სვამს— აფავერდი)

სმება: ამინ, იახშივერდი (სვამენ).

ახდ.-ი. მეგობრებო, ძმა-ბიჭებო!

მადლობას მოგახსენებთ,
 ბეტყობათ ტეშმარიტბა
 გემჯდარი გაქვთ სრულათ ტანში
 რომ მოგწონართ, თქვენც კი გატყობთ
 აბა, დამიპარით ტანო!

სმება: ბრავა, გაუმარჯოს (სვამენ, იმღერან).

„Я за любовь твою, твою!
 Всю жизнь отдамъ свою, свою!
 Твой полюбуй, душа моя,
 Султаномъ сдѣлаешь меня.

(სიმღერის დროს შემაჯღერ კორნოზანტები, გა-
 ჩერდებიან შორს-ახლო.*ხმა მითხი: Sie, das ist die
 neue grusinisch corformation **)—მიუახლოვდებიან, მიე-
 სხაშებიან, გადაჯონანან).

კორნოზანტი. მეგობრებო! უკაცრავათ, გავი-
 გონეთ თქვენი ხმა და შემოვივლით... ჭზგ ასაფლა-
 ვებენ ჩვენი კორპორაციის წევრს, რომელმაც, გე-
 კორდინებთა, თავი მოიკლა რომანტიულ ნიადაგზე
 და თქვენც, როგორც ახალ ქართულ კორპორა-
 ციას გთხოვთ მოხვიდეთ და დაგვამშვენეთ გვაპა-
 ბედით, თუმცა დღეს ზუთჯერ ციყავით თქვენ თავ-
 მჯდომარესთან, მაარამ შინ ვერ, ენახეთ (ქართველე-
 ბი მადლობს გადაჯონანან, გადაჯონანან და კორნოზან
 ტები წაჯღერს).

ახდ.-ი. აბა, ახხანავებო! უსათუოდ ყველამ
 უნდა დავგესწროთ, მაგრამ რადგან ორი ჩოხა—
 ახლოლის მგტი არ არის, ასე უნდა მოვეწყეთ...
 გესმით... ჩვენი ჯგუფის თავმჯდომარე და სკერე-
 ტარმა ჩაიცვან ბლუზები დი ზედ ჩოხები, თავ-
 მჯდომარეს გადავკიდოთ ძვირფასი ვერკოი. ლენტი
 ხელში მივცეთ ჩიხბა—კოფტინ ქართველ კურსის-
 ტას... ორმა ჩაიცვას, გესმით, მეგობრებო... ახა-
 ლუხები და ზედ პალტოები (ხმა: ერთი ახალუბი
 წითელია) არა უშავს, დანარჩენებმა ბოხობები და
 ბაშლიყები დიხიურონ... გესმით... მე რადგან არ

მცალია ხვალ ე. ი. ხვალაც იქ ვიქნება, ვერ და-
 ვესწრებ, ჩემ მაგიერობას იკისრებს ქეშმარიტა-
 ვილია... მეგობრებო კარგი პლანია ხოპ?!
 სმება: კარია, კარგი.

ახდ.—ი. ახლა, წარვიდეთ და ვინახულოთ „კავ-
 საზ.“ის თავმჯდომარე და კორესპონდენტიც, ის
 ვილაც რალდაც, ვინახულოთ და...
ქეშმარიტაშე. შემდეგ კი ძმბიკებო! წაივით
 იქ სადაც რომ ჩემი გრეთხენ არის!

(თანხ მღერას)

„გრეთხენ, გრეთხენ, ჩემო გრეთხენ!
 მაკონინე მხოლოთ ერთხელ,
 ტერე—ტერე, ტახ, ტახ, ტახ, ტახ“
 შენი კონა ვაზ, ვახ, ვახ, ვახ!“
 (გაველი ხმაურებით, ყვირილით და სიმღერით)
 „Съ вивомъ мы родились,
 Съ пивомъ мы умремъ.“
 შ ა რ დ ა.

Peifische.

* *

ერისა საღამოს,
 მგტათ საამოს,
 როს მივარე ლაქვარდს დინჯად აპობდა
 და ვარსკვლავით კრება,
 ტურფა მშვენიება
 ღამისა გუშავს უხვად ამკობდა,
 ზღვი აღარ ჰქუხდა,
 აღარა სქექდა
 ზვირისა ზვირთებზე სულ არ ისროდა,
 დიად ბუნებას
 უცხო მშვენიებას
 გაპყურებოდა აღარ იძროდა.
 ბულბული ეშხით
 ციური ხმებით
 სიყვარულისა ჰანგზე დამღერდა
 ყოველის გული
 ზეღით არ კრული
 ამ სნახეთ სტკებოდა, სძგერდა....
 მე-კი ობოლ ქმნილს,
 უმწეოდ შეინილს
 მის სილიად სულ არ მზიბოლავდა
 ნაკლის სრობოდა,
 ან სიოს ქროდა
 სულ სხვა გვარ გრნობას ის ჩემში აღძრავდა.
 სიმაართლის გმობას,
 ძმობის ვარყოფას
 მას მომძიხოდა შფოთი გონება
 ტანჯულ ქვეყანას
 ყოველსა ხანას
 ელისო მარად ტანჯვა წვალებდა.
 მივარე უცბათა
 ზეციურ ძალითა
 მსწრაფლ განმიძიანტეს შმაგი ფიქრები

*) კულე—ესტონელი ტმტია.
 **) დიახ, შეხედეთ, ეს არის ახალი ქართული კორპო-
 რაკია.

*) ტერე (ესტონურთ) & ტახ (გერმანულთ)—მამარჯვება.

და ხმა ნარნარი,
 ვითარცა ქნარი
 გულს ჩამეწყეთა „ხალხის იქნები,
 ნუ განდგომილხარ,
 ნუ დაერდომილხარ
 ქუდს ნუ მოუხრი ეაშს შავ-ბედ ღლიანს
 გასწი ხალხშია,
 ძალი მათშია
 მამაკობით გზას განვლით ეკლიანს.“
 ფიქრი ეული
 იქმნი ძლეული
 ხმა ზეციური გულს აღმებეჭდა
 და ხალხთან ერთად,
 მათსაებერ მეღვრად
 ოგახიანი ჩემი ხმაც სტეკდა.

დ. თურღოსპირელი.

ს ი მ დ ე რ ა

(დ. გურამიშვილის ხმაზე)

საერგონია, მგონია, ეს სიტყვა გასკონია:
 ვის ზრუნვას მუღამ შეადგენს „საქმენი სკომინონია“,
 ვინც რომ შეგობრებს განუღვა, რაკი იცვალა დრონია,
 მტრების ბანაკში გადიდა, და აქ მისწახა ფონია,
 მოძმენი თვისნი გაჭეუდა თუი ეი „ჩაგვი“ ჭკონია,
 ვისიც რომ წინად არაფრის შეძლება არა ჭკონია,
 ახლა კი ვეღარ ინძრევა, ისე ერევა ქონია,
 რაცა ჰქვს, იგი უოგელი უაღბო გზით თუ უშინია,
 თორემ სწორი გზით არც ვეღარა, არც აწი იგლისმგონია,
 ვისიც ზირადი დისრება ქანქარხე ანაწონია, —
 იმას მოუხდეს მათრახი (იკურთხას მის მამოგონია!),
 გაღვრას, ტყავი გადასტერეს — საქმეა მოსწონია —
 ზოლ-ზოლად ანდეს მთელ ტანზე, არ-ცოტა, სულ
 დიდრონია,
 ვერა შევიდეს მას ვერევის: ტარიელ, ვერც იფრიდნია.

ჭირივე შენი მათრახო, საქმე გეაქვს, ვუ, რამდინია:
 შენგან გასწორდეს მთავარნი ბედწი და გზა-მრუდონია!
 გურჯი.

„მუშაკის მათრახის“ ფოსტა

საზოგადოებრივი. პროვინციალური ცნობები, რომელნიც
 მათრახი ვერ დაიბეჭდება აღარ ნიანბნა. აგრეთვე ყველა და-
 უბეჭდვნი წერლის ფოსტაში გამოცხადდება მოუხერხებელია
 ადგილის სიცოცხლე ა გამო.

ძათისნი. რაგადანს, თქვენი წერილი არ დაიბეჭდება
 მათრახის კულ გამოგვიგზავნით დომენტისთვის თუ რამეს
 უშეელის.

ზოსიზხა. ვეღარ იბილეს მზის სხივი
 იმ თქვენმა „აკროსტიხებმა“.
 რადგანაც დავალოატს
 შინაარსმა და „სტიხებმა“.

სანამ შექნდა ფულები
 ვნამე საჭანაურები,

დამელისა ფულები
 ჩამოგვარე ეურები.

საეურებადღებოთ:

ვთხოვთ ხელის მომწერლებს და აგენტებს დღე-
 იდან დროებით შემდეგ აღტრებე გამოგზავნონ ეურ-
 ნალის ფული: Тифлис, Типография „Пром“, Ме-
 литону Подія.

რედაქტორ-გამომცემელი თ. ე. ბოლქვაძე